VALTUUSTOALOITE

Yhteiskunnallisen yritystoiminnan edistäminen Pirkanmaan hyvinvointialueen palveluhankinnoissa

Pirkanmaan hyvinvointialue hankkii merkittävän osan sosiaali- ja terveyspalveluistaan yksityisiltä palveluntuottajilta ostopalveluina ja palvelusetelijärjestelmän kautta. Pitkäikäistyvässä yhteiskunnassa palvelutarpeiden muuttuessa on entistä tärkeämpää tarkastella, miten julkisella rahoituksella voidaan turvata laadukkaat ja vaikuttavat palvelut sekä vahvistaa alueen hyvinvointia ja elinvoimaa.

Sosiaali- ja terveysalan yritysten toimintaan liittyy merkittävä yhteiskunnallinen vastuu. Yritysvastuun keskeisiä ulottuvuuksia ovat taloudellinen, sosiaalinen ja ympäristövastuu. Sosiaalinen ja yhteiskunnallinen vastuu ulottuvat henkilöstön työoloista ja hyvinvoinnista palvelujen käyttäjien oikeuksiin, toimintakykyyn, osallisuuteen ja hyvän elämän edellytyksiin. Julkisesti rahoitetuissa palveluissa on perusteltua tarkastella myös sitä, miten palvelutuotannosta syntyvä taloudellinen hyöty jakautuu ja palautuu yhteiskunnan hyväksi.

Yhteiskunnallinen yritystoiminta tarjoaa yhden mahdollisuuden vahvistaa tätä vastuuta. Yhteiskunnallisen yrityksen ensisijaisena tavoitteena on yhteiskunnallisen hyvän tuottaminen, ja pääosa sen voitosta käytetään tämän tavoitteen edistämiseen. Sosiaali- ja terveyspalveluissa ylijäämää voitaisiin suunnata esimerkiksi palvelujen laadun parantamiseen, henkilöstön osaamiseen ja työhyvinvointiin sekä asiakkaiden hyvinvointia ja toimintakykyä edistävään toimintaan.

Mallilla voisi olla myös myönteisiä paikallistaloudellisia vaikutuksia. Kun palvelutuotannon ylijäämää käytetään toiminnan kehittämiseen, henkilöstöön ja alueellisiin investointeihin, suurempi osa julkisesta rahoituksesta voisi jäädä hyödyttämään paikallistaloutta. Tämä voisi vahvistaa myös paikallisten pienten ja keskisuurten palveluyritysten toimintaedellytyksiä. Yhteiskunnallinen yritystoiminta ei sulje pois kannattavaa liiketoimintaa tai yksityistä yrittäjyyttä, vaan sen keskeinen periaate liittyy liiketoiminnan tarkoitukseen ja voiton käyttämiseen.

Julkisissa palveluhankinnoissa tulisi hinnan ohella kiinnittää huomiota palvelujen laatuun, vaikuttavuuteen ja laajempaan yhteiskunnalliseen hyötyyn. Hankintalainsäädäntö mahdollistaa sosiaalisten ja laadullisten näkökohtien huomioimisen, mutta yritysten voiton käyttöä ja paikallisuutta koskeviin vaatimuksiin liittyy oikeudellisia rajoituksia. Siksi on tarpeen selvittää, millä tavoin yhteiskunnallisen yritystoiminnan periaatteita voidaan edistää hyvinvointialueen palveluhankinnoissa.

Edellä esitetyn perusteella esitän, että Pirkanmaan hyvinvointialue

1. **Selvittää**, miten yhteiskunnallisen yritystoiminnan periaatteita voidaan nykyisen lainsäädännön puitteissa edistää hyvinvointialueen ostopalveluissa ja palvelusetelijärjestelmässä.
2. **Arvioi mahdollisuudet sisällyttää hankinta- ja sopimusehtoihin** kannustimia tai velvoitteita, joilla palveluntuottajia ohjataan käyttämään merkittävä osa palvelutuotannon ylijäämästä palvelujen laadun, asiakkaiden hyvinvoinnin ja henkilöstön työolojen kehittämiseen.
3. **Selvittää**, miten yhteiskunnallisen yritystoiminnan periaatteet voisivat vahvistaa paikallistaloutta ja miten palveluhankintojen taloudellisia ja yhteiskunnallisia vaikutuksia voitaisiin arvioida.
4. **Arvioi mahdollisuudet käynnistää pilottihanke** soveltuvassa palvelukokonaisuudessa sekä selvittää mahdolliset lainsäädännön muutostarpeet yhteiskunnallisen yritystoiminnan edistämiseksi.

Julkisilla varoilla rahoitettujen sosiaali- ja terveyspalvelujen ensisijaisena tavoitteena tulee olla mahdollisimman laadukas palvelu ja asiakkaiden hyvinvoinnin edistäminen. Samalla on perusteltua tavoitella sitä, että mahdollisimman suuri osa palvelutuotannosta syntyvästä taloudellisesta hyödystä palautuu palvelujen käyttäjien, henkilöstön ja paikallistalouden hyväksi.

Hanna Holma ja Keskustan aluevaltuustoryhmä